

NR 1 | 2010 | ÅRGÅNG 11

HEDENBLADET

För dig i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

Celina har det roligt på skolgården. Foto: Dyveke Hedström.

INDEX

LEDAREN 2
EMIGRANTER 3

HEDENPROFLEN 4
PÅSKEN 5
FAMILJESIDAN 7
EN SKOLDAG 8-9
MIKAELSKYRKAN 10-11

HEDEN 6:20 12-13
SKJUTFÄLTET 14-15
I BEGYNNELSEN 18-19

Vintern släpper greppet!

Äntligen verkar vintern ha släppt sitt järngrepp över Boden. Jag kan inte minnas en vinter med en så lång köldperiod som vintern 2010. Det har varit runt 25 minusgrader veckor i sträck och har det inte varit smällkallt så har det snöat en torr nysnö. I den nordiska mytologin talar man om *Fimbulvinter*. Det var en period med tre vintrar i rad, utan sommar där emellan. När det blev så, då var Ragnarök, den yttersta tiden inte långt borta. Nu tror jag inte att det här är en Fimbulvinter, men den har i alla fall varit kall.

FÖR MIN PERSONLIGA del har jag bytt arbete. Numera är jag inte pastorsadjunkt i Älvsbyn utan komminister i Gunnarsbyns och Överluleå församlingar. Som Kyrkans representant på orten sitter jag med i olika utvecklingsgrupper med olika utvecklingsmål. Givetvis har man en miljögrupp som funderar över hur man ska skapa en ekologiskt hållbar

miljö. Det kan tyckas en liten fråga men låter man fantasin flöda kan det bli hur långtgående och omfattande som helst. Målet är givetvis att skapa arbetstillfällen, men sammanfaller det med en lägre miljöpåverkan är det ingen nackdel. Jag kom i samspråk en kväll med några representanter från jordbruket. Man funderade över att producera hö med hög kvalitet. Ett sådant hö skulle till exempel vara intressant för travhästar. Där är man noga med vad hästarna äter, man har inte råd att riskera hästarnas hälsa. Man diskuterade även att odla ekologiska grönsaker som kunde säljas i byns egna affärer.

HAR DU LÄST så här långt undrar du säkert varför jag berättar om jordbruksproduktion i Gunnarsbyn. Svaret är att det skulle vi kunna göra i våra byar också. Det finns mycket goda produktionsförutsättningar för jordbruk i och kring Heden. Vi har stora fält som brukas, men det finns också arealer som snart är

igenväxta. Vore det otänkbart att producera hö för att sälja till de många hästgårdar som finns, inte bara i Heden, utan runt i kring Boden? Vore det otänkbart att producera ekologiska grönsaker för att säljas, antingen som gårdshandel eller i matvarubutikerna? Jag tror att det är fullt möjligt och att det skulle vara en bra affär för den som ville hobbyodla för att få in några extra kronor. För den som vill ägna sig åt köttproduktion i liten skala tror jag att fårskötsel är en bra nisch. Efterfrågan på fårkött har ökat och fåren är ena baddare på att hålla betesmarkerna öppna. Det är förstås inga fantasiummor som kan tjänas men det skulle i alla fall bidra till att bruka den åkermark som våra fäder med svett och möda för länge sedan brutit upp. Jag önskar våra läsare en härlig vårvinterperiod och måtte bara vintern äntligen bytas mot sol och vår.

Ivar Sundström

REDAKTION & ANNONSPRISER

Ansvarig utgivare: Månica Brännström. Tidningsredaktör: Peder Bergquist. Adress: Hedgården, Smaragdvägen 58, 961 46 Boden. Bankgironummer: 5244-7802 E-post: och websida: hedensby@spray.se, www.bodenonline.com/heden. Redaktion: Peder Bergquist (65115), Månica Brännström (65933), Anita Wikström (65084), Ragnar Nyström (65589), Britt-Inger Pettersson (65003), Harry Hannu (65838).

Uppлага: 1100 ex. Utdelas gratis till hushållen i Heden, Hamptjärnsmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

Annonsbokning: 65115, hedensby@spray.se.

Tryckeri: Björns tryckeri i Boden. Utgivningsplan: Fyra gånger per år.

Storlek	Pris enstaka annons	ANNONSPRISER:	
		Ideella föreningar utan vinstsyfte	Pris för fyra annonser
1/1	1600:-	1200:-	6000:-
1/2	1000:-	700:-	3500:-
1/4	600:-	500:-	2000:-
Baksida	3500:-		

*Hedens
byautveckling*

Byautvecklingsföreningen förbehåller sig rätten att avgöra om ett bidrag som insänts skall bedömas som artikel eller annons och meddela författaren sitt beslut före tryckning. Föreningen förbehåller sig också rätten att göra justeringar i de bidrag som lämnas in till tidningen. För företag eller verksamhet som bedrivs i vinstsyfte gäller följande: Eftersom tidningen är registrerad som periodiskt utgiven tidskrift utan vinstsyfte och utgiven av ideell förening kommer ingen moms att redovisas eller faktureras.

EMIGRANTER FRÅN HEDEN

100 ÅR SEDAN

TEXT LARS SUNDSTRÖM

Dessa personer flyttade från Heden år 1910

<i>Datum</i>	<i>Person</i>	<i>Född</i>	<i>Var</i>
1/4	Före detta bonden August Herman Johansson	1867	Till Nordamerika
13/4	Bondsonen Axel Lundgren (N:o 13)	1890	Till Nordamerika
6/5	Arbetaren Oskar Johansson (N:o 8)	1889	Till Nordamerika
6/5	Snickaren Olof Nilsson	1886	Till Nordamerika
6/5	Snickarsonen August William Bergdahl	1890	Till Nordamerika
13/6	Bonddottern Hulda Teresia Jonsson (N:o 7)	1875	Till Nordamerika
13/6	Arbetaren Karl Alfred Bergdahl	1888	Till Nordamerika
3/9	Bondsonen Sven Otto Fabian Johansson (N:o 15)	1886	Till Nordamerika
3/9	Bonddottern Hilma Maria Isaksson (N:o 1)	1892	Till Nordamerika
5/10	Arbetaren John Johansson (N:o 1)	1890	Till Nordamerika
21/10	Pigan Elin Elisabet Johansson		Till Älvsbyn
24/10	Pigan Hilda Karolina Nilsson		Till Jukkasjärvi
2/11	Arbetaren Johan Ruben Nilsson		Till Jukkasjärvi
5/11	Pigan Hulda Amalia Rutström		Till Edefors
?	Johan Felix Olofsson (6 personer)	1882	Till Nordamerika

Skrivet den 10 mars år 2010 av Lars Sundström, Heden N:o 1

Hedenprofilen

Ett Porträtt av
Dyveke Hedström,
Hamptjärnmoran

Familj

Gift med Tomas Hedström
Alfons 7 år
Daniela 14 år

Intressen

“Allt som gör livet kul”
Familjen, inredning, resor,
möten med människor, foto,
utmaningar, dans m.m.

Jobb/sysselsättning

Fotograf

Text och bild

Månica Brännström
och Dyveke

En brud med framåtanda, lite ängslig för förändringar trots att det lockar. Som tycker att man egentligen inte ska vara rädd för att prova nya saker utan bara kasta sig ut. För som hon säger ”misslyckanden kan ha någonting att lära”.

DYVEKE HAR I TOLV år arbetat med porträttfotografering. Hon startade sin karriär i en källare på Ringvägen. Det var Glas och Ramtjänst som lyckades locka upp henne ur källaren då de ville ha ett samarbete. Det var inte det lättaste då Dyveke kände att det var läskigt att börja med något nytt. Hon berättar att det handlar om att våga, man vet vad man har men inte vad man får. Dyveke tycker att samarbetet var ett kanonkoncept men säger att det avslutades då Glas och Ramtjänst flyttade. Hon skulle gärna ha ett liknande koncept idag men har ännu inte hittat något som passar.

DET HAR VARIT EN krokig väg med många lokaler innan Dyveke denna höst flyttade sin butik till Ing 3 området nära Elon. Jag frågar henne varför hon bytt lokal och hon säger att hon måste rätta handen efter handsken. Hon kan inte vara på två ställen samtidigt och har ingen direkt försäljning som är anpassad för butik mitt i stan. Därför blir det dyrt att ha en som vaktar butiken då hon är i studion. Det är en hård bransch och Dyveke säljer tjänster där hon vill sätta kunden i centrum. Det är viktigt att hon i lugn och ro kan ta porträttfotografierna och därför är den nya lokalen bättre. Hon berättar också att det kändes som att hon hittat hem när hon klev in i den nya lokalen.

VI PRATAR OM BILDER och om hur det har förändrats under årens lopp och Dyveke säger att hon kan se det ur två aspekter. Bildanvändandet har gått från mörkrum till att använda sig av dator. Men även kundens användning av bilden har förändrats och hon säger att det speglar tiden. Tidigare ville kunden ha ett fotoalbum att bläddra i men idag är det inte lika vanligt. Idag har fotot lämnat byrålådan och sitter fullt synligt på väggar eller dörrar i form av fototapet, fotokakel, hemsidor och annat.

UNDER ÅRENS LOPP har Dyveke fått ett gott bildseende. Hon säger att bild och ljus ska vara en spegel åt kunden och hon måste få fram det bästa från varje

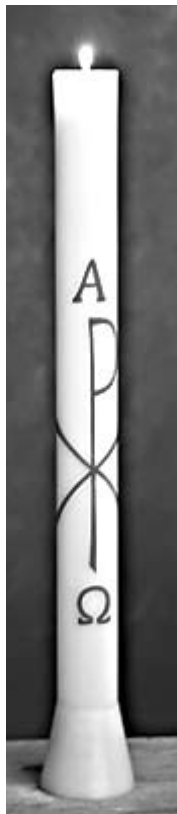

Dyveke.

person. En missnöjd kund får inte släppas utan hon håller på tills det blir bra. Åter poängterar Dyveke vikten av att kunden är i centrum. Hon vill kunna stå för en långsiktig kvalitet. Hon avslutar med att säga att folk ska idag efter hennes tolv år i branschen kunna se att det är en bild tagen av fotograf Dyveke.

Dyvekes studio.

Påskljuset med kristusmonogrammet: XP = Kristus, A Ω = Alpha och Omega - första och sista bokstaven i det grekiska alfabetet. Jesus Kristus är början och slutet på allt som finns.

PÅSKEN OCH PÅSKENS TRADITIONER

TEXT IVAR SUNDSTRÖM

Påskan firas till åminnelse av Jesus korsfästelse i Jerusalem ca år 33. Det märkliga med detta är att Jesus och lärjungarna också firade påsk i Jerusalem. Varför firade Jesus och lärjungarna påsk? Jo, judarna firade påsk för att minnas uttåget ur Egypten ca år 1500 f Kr. Påsk heter pesach på hebreiska och betyder gå förbi. Israeliterna skulle nämligen stryka lammets blod på dörrposterna och när Dödens ängel såg blodet skulle han gå förbi. Där det däremot inte var blod, där gick dödsängeln in och dödade alla förstfödda av hankön, människor och djur. Under påskmåltiden äter man lamm och osyrat (ojäst) bröd. Man dricker vin och bittra örter för att påminna sig om hur illa det var att vara fångna i Egypten. Det är av den anledningen nattvarden, som Jesus instiftar under sitt och lärjungarnas påskfirande, består av vin och ojäst bröd.

KANSKE HAR DU någon gång funderat över varför påskan flyttar på sig. Ibland är påskan sen ibland är den tidig. Det beror på månen. Man har nämligen beslutat att påskdagen infaller den första söndag som det är fullmåne efter vårdagjämningen. Påskan kan då infalla mellan den 21 mars och den 21 april.

TILL PÅSKEN TRADITIONER hör påskriset. En förklaring kan vara att påskriset kopplas till Jesu intåg i Jerusalem, och de palmlad som ströddes framför honom på marken.

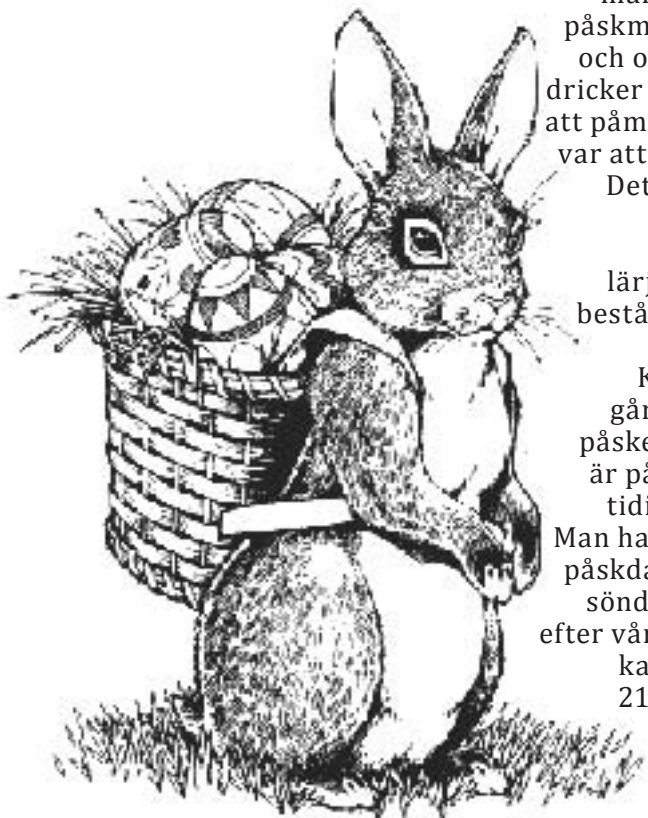
PÅSKÄGGEN ÄR EN annan tradition. Våren är tiden för återfödelse. Detta firas i de flesta kulturer genom diverse fruktbarhetsritualer.

Ägg symboliserar just återfödelse och fruktbarhet.

I det traditionellt kristna Europa, finns också en annan förklaring till äggätandet vid påsk. Eftersom påskan markerar slutet på fastan och lanthöns börjar värpa vid denna tid och fortsätter värpa även när människor fastar, så finns det ovanligt mycket ägg över vid denna högtid.

TILL PÅSKENS traditioner hör även påskharen.

Harens legendariska fortplantningsförmåga gör den till en symbol för överflöd och fruktsamhet. Därför förknippas haren till Påskan och andra vårliga fruktsamhetsritualer där man firar livets återkomst efter vintern. Det är också därför påskharen förknippas med ägg, en liknande symbol för återfödelse och fruktbarhet. Detta har lett till den förargliga konsekvensen att småbarn ofta tror att haren lägger ägg.

MIKAELS- KYRKAN

Äntligen är vårterminen här och det är härligt när solen kikar fram. Våra grupper är i full gång. Nytt eller nygammalt för den här terminen är att vi återupptar vardagsluncherna. Nu stundar påsken och vi firar påskdagsmässa på Mikaelsskyrkan på påskdagen med påskbuffé (se nedan). En solig vår önskar vi på Mikaelsskyrkan!

4 april **Festgudstjänst** kl 17.00 med påskbuffé kl 16.00, vuxna 100 kr barn 50 kr. Anmälan senast 31 mars på tel: 77 594.

Lunchprogram:

16 mars Anna Grenholm är gäst och berättar om sin resa till Israel.

13 april Olof Norberg är gäst och visar bilder och berättar om Kina.

11 maj Kören "trivselträffen" under ledning av Kjell Lindström är gäster.

Måndagar **Måndagsträffen** kl. 12.30

Tisdagar **Liten och stor** kl. 13-15
Sång, lek, pyssel och fika för vuxna och barn från 0 år.

Torsdagar **"Efter plugget"** kl. 14.30-16.30
Kör, pyssel och fika, 7-12 år.

"Draget" kl. 17.30-18.30
Sång, lek och pyssel från 4-6 år.

OBS NYTT! **Teenspirit** kl 17.30-18.15
Körsång för ungdomar 10-13år

Exodus kl. 18.30
Damkör under ledning av Lena Engvall.

Söndagar **Gudstjänst** kl. 17.00

För närmare information om grupper gudstjänster, se annonsbladet, predikoturer eller ring.

Välkommen till Mikaelsskyrkan!

Monica (pedagog)	77592
Åsa (diakon)	77591
Lena (kantor)	77593
Kristina (husmor)	77594
Ulla (husmor)	77513

Svenska kyrkan
ÖVERLULEÅ FÖRSAMLING

3 januari år 2010
Mamma: Lina Ögren.
Pappa: Oskar Bergman.
Barnet: Oskar Erik
Alexander Bergman
(tilltalsnamn är Alexander).

Känner du igen några elever från denna skolklass i Hedens skola? Vem är lärarinnan? Vilket årtal?

Skicka gärna in ditt svar till:

- hedensby@spray.se
- Hedens byautvecklingsförening, Smaragdvägen 58, 961 46 Boden.

Här är leks det för fullt: Följa John!

Johanna och Isabelle spelar gitarrspade.

Ett, två, tre... Spring!

Oskar klarade sig över till andra sidan.

Under Ivans vingar KOM!

En dag på skolan!

TEXT OCH BILD DYVEKE HEDSTRÖM

Klass 1 på skridskor.

I dag har jag bestämt mig för att hälsa på under en skoldag. Jag vet att det är viktigt att besöka sina barn på skolan och försöker att göra det då och då. Min kille går i klass 1 och hans fröken heter Annika Björklund. Hon står tyst och väntar på att alla ska hänga av sig sina kläder och tysta sätta sig på sin plats. Det går smidigt. Hon går lugnt igenom dagens schema och pratar i du-form till klassen, de lyssnar spánt. Det låter så spännande när Annika berättar, hon använder sin röst på ett sätt som gör att man måste lyssna noggrant för att inte missa något. Det är lektion i svenska och barnen gör sina uppgifter och pratar med låg röst när de behöver hjälp. En av uppgifterna går ut på att ta reda på om klasskompisarna gillar fiskbullar, har en lillebror o.s.v.

DET ÄR SKRIDSKOR som gäller och de som inte har lärt sig att knyta snören gör en slags knut som kanske går att knyta upp senare. Några hinner få ganska precis två min på sig att åka skridskor innan det ringer in, men de verkar tycka att det är okej. Efter rasten står Annika tyst och väntar på att alla ska sätta sig, och det går lika smidigt den här gången.

NÄR ALLA HAR PLOCKAT ihop efter lektionen så tvättar de sina händer och ställer sig på på led två och två. En glad och trevlig "mat-tant" pratar med var och en. Det syns på barnen att de gärna vill ta för sig av en härlig salladsbuffé där inget saknas innan de får mat upplagd. Det serveras biff med potatis och sås, och jag har nog inte ätit så god köttfärsbiff på länge. En kille vid mitt bord åt med stor aptit och backade två gånger, ett bra betyg! NÄR SKOLDAGEN var slut fortsätter en del på fritids, en

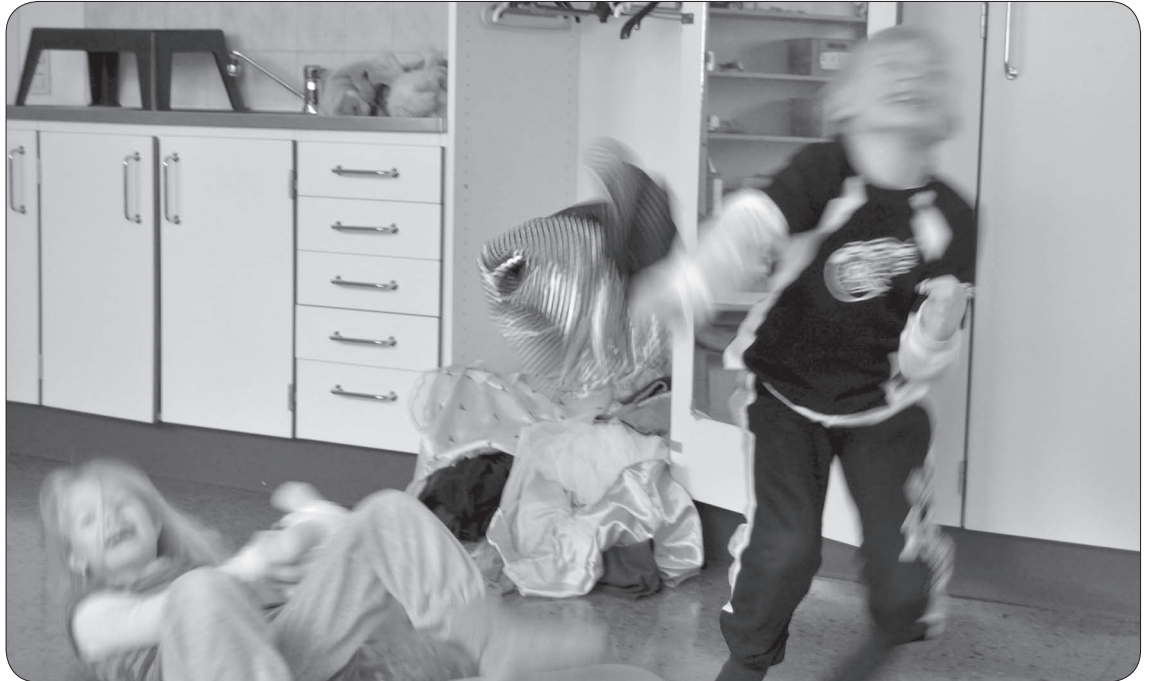
del får åka hem och just den här dagen var det också "efter plugget" på Mikaelskyrkan. Vi åker direkt dit och hälsas välkomna av Åsa Björklund. Efter en stund har det kommit ett helt gäng med barn. I lekrummet finns det en garderob med utklädningskläder som många vill pröva.

ALLA SAMLAS SEN för gemensamt pyssel. Det finns fina material för att göra alla hjärtans dagskort och små miniakvarier med figurer i som är gjorda av cernitlera. För tio kronor finns det fika till mellanmål. Sedan är det dags för lite samling där alla ropas upp. Lite bus och lek sittandes i ring. Det känns planerat och kul, så vips är klockan redan 16 då det också är slut för dagen.

Det blev en härlig dag!

FULL AKTIVITET I MIKAELSKYRKAN

TEXT IVAR SUNDSTRÖM FOTO DYVEKE HEDSTRÖM

Emma och Alfons busar i Mikaelskyrkans lekrum.

Under en av mina promenader runt Heden kom jag att prata med några av personalen i Mikaelskyrkan. Det visar sig att där är det massor av aktivitet nästan alla veckans dagar. Några xplock; måndagar är det Måndagsträffen som varvar sina träffar med en grupp som sysslar med ikonmålning. På tisdagarna är det handarbetsträff och en gång i månaden är det tisdagslunch. På tisdagarna träffas också "Liten och stor", en grupp som sysselsätter barnen med lekar och sång och föräldrarna med samtal om allt mellan himmel och jord. Liten och stor träffas 13-15. På onsdagarna en gång i månaden träffas Arbetskretsen och på torsdagarna händer det en massa saker. 14-16 är det "Efter plugget" med

mellanmål och pyssel. 17:30-18:30 är det "Torsdagsdraget," en barngrupp som sjunger och pysslar samtidigt som ungdomskören övar. 18:30-20:00 övar vuxenkören Exodus. Så torsdagen är en dag med massor av aktiviteter. Om det händer något på lördagarna så är det mest dop med dopkaffe och på söndagar var annan vecka är det gudstjänst klockan 18:00.

DET ÄR SOM SYNES gott om aktiviteter i Mikaelskyrkan. Håll utkik i annonsbladen och predikoturen över aktiviteter som passar dig. Efterlyser du någon aktivitet, tveka inte att höra av dig med önskemål. Du kan vända dig till Mikaelskyrkans arbetslag eller direkt till mig, jag

är lite av en "hemmapräst" i Mikaelskyrkan. Alla tankar om kyrkan och dess verksamhet är väldigt värdefulla, så tveka inte!

Samling i kyrksalen.

Mötesplatsen!

Här är läsarnas mötesplats. Skicka in mejl till oss!

Kontakta oss på hedensby@spray.se

*Hedens
byautveckling*

Det har kommit in mejl och samtal till Hedenbladets redaktion. Här på Mötesplatsen återfinns några av dessa. Hör gärna av er om ni kan hjälpa till med något av det som tas upp här.

TACK!

Jag vill tacka för de år som jag och min familj bott i bygden. Vi flyttade hit sommaren 1999 och har hela tiden bott på den tomt i Hedsvedjan där det tidigare stod ett kapell med namnet Betel (som betyder Guds hus). Jag och Marie flyttar i slutet av juli till Rättvik där ett nytt spännande arbete väntar.

Det har varit lärorika år och roligt att lära känna Heden med omgivningar. Jag bär med mig många fina minnen av människor, natur, gudstjänster, föreningsmöten, fotboll, barnens skolgång, världens bästa grannar, Hedenbladet, med mera. Med åren har jag också fått uppleva det tomrum som uppstått när bygdens egna personer lämnat detta jordeliv.

Som det ser ut i dagsläget kommer jag att avskedspredika den 25 juli i Överluleå kyrka. Jag vill på detta enkla sätt tacka alla och önska alla er Guds frid och allt gott!

Peder Bergqvist med familj

Vinterljuset smeker över gården.

HEDEN 6:20

Smaragdvägen 21

Ägare: Barbro Almqvist, född i Svartbjörnsbyn, kom till Heden från Alträsk. Barnen Anton och Justin. Byggt år 1925 Köpt år 1996

Tidigare ägare:

Assar Egidius Olofsson, född 12/8 år 1900. Hustru Helga Vilhelmina Enberg, född 4/3 år 1903 i Heden. Vigsel 20/3 år 1925. Barn: Margit född 1925, bor i Uppsala. Ragnhild, född 1927, bott i Enköping (död). Harry, född 1930, bott i Heden (död). Birgit, född 1935, bor i Piteå.

Assars släkt

Far: Jonas Albert Olofsson, född 20/12 år 1871, Heden N:

o 8. Mor: Johanna Margareta Lundström, född 24/7 år 1870, Rasmyran. farfar: Lars Olof Olofsson, född 8/3 år 1840, Heden N:o 8, bonde. farmor: Maja Lisa Nyström, född 8/11 år 1840, Heden N:o 1.

Helgas släkt

far: Gustaf Wilhelm Enberg, född 7/2 år 1871, Heden N:o 6. Mor: Ida Augusta Nilsson, född 16/3 år 1870 i Nederluleå. Farfar: Erik Enberg, född 1819, Österby. Farmor: cajsja Brita Hansdotter, född 27/10 år 1834 i Heden.

Ur boken Sandbyn av Per Enberg:

"Innan Assar byggde på denna plats fanns det en äldre bebyggelse där. Fru Lundgren

med barnen Agnes och Aron fanns här. handlaren Leo Lundgren, Heden, var far till Agnes och Aron). barnen utvandrade till new York 1923. Ytterliggare ett hus fanns i vilket "Gran-Gustaf" tillverkade skidor. hans riktiga namn var GustafBlomqvist.

Fäbodar

50-100 meter söder om gården fanns ett flertal ladugårdar (fäbodar). Några ägare till dessa var Hadar Isaksson och Rolf Enberg.

Lars Sundström,
Perols, Heden.

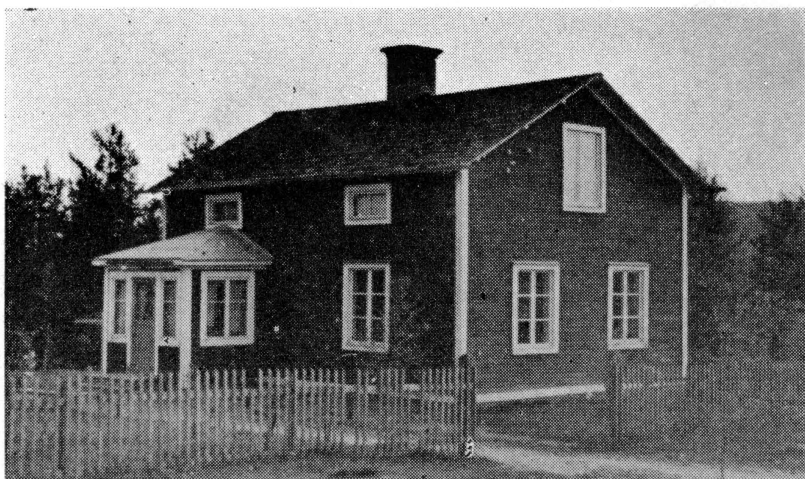

Huset från ungefär samma vinkel som det gamla fotografiet nedan.

Gården skildrad i Svenska samhällen 1943.

**Fortifikationsarbetare
Assar Egudeus
Olofsson.**

Avaheden.

Fastigheten uppfördes 1925 av ägarens fader och inrymmer 1 lägenhet om 3 rum och kök. Taxeringsvärdet är 6.000 kr. och brandförsäkringsvärdet 12.000 kr. Tomtarealen uppgår till 1.400 kvm. A. E. Olofsson är anställd vid Fortifikationen i Boden sedan 1920.

Assar Egudeus Olofsson är född den 12 augusti 1900, son till fortifikationsarbetare Jonas Albert Olofsson o. h. h. Johanna Olofsson, samt gift sedan 1925 med Helga Vilhelmina Enberg, dotter till hemmansägare Gustaf Vilhelm Enberg o. h. h. Barn: Margit, född 1925, Ragnhild, född 1928, Harry, född 1930, och Birgit, född 1935.

Skjutfältet

- en annan synvinkel

TEXT OCH BILD IVAR SUNDSTRÖM

I förra numret av Hedenbladet beskrev Månica Brännström några konsekvenser av Försvarens miljöprövningar av Södra Skjutfältet. I artikeln gavs inget utrymme åt Försvarens synpunkter. Jag har därför sökt upp den ansvarige inom Bodens garnison, major Sven-Olov Grenholm, för en intervju. Han är chef för Utbildningsstödsenheten. Miljöprövning är något som regeringen har lagstiftat om. Tanken är att all verksamhet ska prövas ur miljösynpunkt. Det är Länsstyrelsen som har ansvaret för miljöprövningarna.

INOM BODENS GARNISON finns två skjutfält, Södra skjutfältet och Kusträsk skjutfält. Norrbottens regemente, I 19, lämnade i juni 2009 in en miljöprövning för dessa skjutfält, var för sig. I och med detta kungjorde Länsstyrelsen dessa miljöprövningar och det innebar att det var fritt att ha synpunkter på den beskrivning I 19 gjort i sina beskrivningar.

S-O GRENHOLM poängterar att miljöbeskrivningen i sig innebär en begränsning av verksamheten på skjutfältet. "Vi har sagt i prövningen att vi ska skjuta 225 dagar," säger Grenholm. "I dag har vi inget tak alls, teoretiskt skulle vi kunna skjuta 365 dagar per år." Det kommer alltså inte att bullra mer på

Sven-Olov Grenholm menar att expropriering av mark inte kommer att bli aktuell.

skjutfältet efter godkänd prövning. Dessutom, säger Grenholm, kan en av dessa skjutdagar vara att 10 man skjuter några timmar på ett av skjutfältets område, alltså en väldigt liten verksamhet. Visst påverkas människor och djur av buller, säger Grenholm, men denna påverkan finns redan idag. Det är alltså ingen ny verksamhet som ska prövas och godkännas utan det är dagens verksamhet som ur miljösyn ska granskas och godkännas.

VAD FOLK HAR REAGERAT på är att skjutning sker över bebyggelse. En sådan skjutning får bara ske med artilleri och det är något som ägt rum väldigt länge. Jag minns t.ex. hur man sköt med fästningsartilleriet över stan ut mot Södra skjutfältet utan att det hände något. Artilleriet är bra på att veta var granaterna tar vägen. Läran om detta kallas ballistik och artillerister är bra på ballistik och skjutlära. Av Månica Brännström

artikel förefaller det som om artillerigranaterna kan dimpaner hur som helst, så är det inte. Däremot finns givetvis en osäkerhet var exakt granaten kommer att slå ner. Detta regleras genom att man tar till säkerhetsområden kring det område där granaterna beräknas landa. Även det är en väl beprövad metod.

I DET HÄR SAMMANHANGET talas om "artilleriöar." Med det menas områden utanför skjutfältet där artilleriförbanden grupperas för att skjuta in mot skjutfältet. Som regel vill man skjuta med långa skjutavstånd. Dessa "öar" är ibland på privat mark och förutsätter tillstånd från markägaren. Vilka planer har då Försvarsmakten för skjutfälten i framtiden? Sven-Olov Grenholm beskriver två "drömmar." Dels att köpa in markområden som idag ägs av andra markägare än Fortverket. Det är områden som ligger kring kanterna av skjutfälten, så kallade riskområden. De ägs som regel av stora markägare, SCA och Sveaskog. Om det är möjligt kommer Försvarsmakten att köpa dessa markområden men expropriering är inte aktuellt. Den andra drömmen är att med militära förband kunna

röra sig från Södra skjutfältet, via Hedenbasen till Kusträsk skjutfält. En av styrkorna med de moderna förbanden är rörlighet och det är angeläget att få öva denna rörlighet under realistiska förhållanden. Men även här finns inga planer på expropriering, vill markägarna inte sälja så blir det ingen affär.

GRENHOLM FÖRKLARAR att Försvarsmaktens verksamhet på skjutfälten är av riksintresse och att Försvarsmakten har företräde när det gäller utnyttjande av marken. Skulle någon vilja bygga exempelvis ett vindkraftverk på ett berg där Försvarsmakten har en anläggning kan Försvarsmakten neka anläggningen med hänsyn till riksintresset. Det är grunden. Utifrån den verksamhet som bedrivs ska denna verksamhet miljöprövas och det är i huvudsak buller det handlar om. Grenholm hoppas att Försvarsmakten och det civila samhället ska kunna leva i symbios med varandra. Bodens garnison och Bodens kommun har en lång tradition av goda relationer och så hoppas Grenholm att det ska kunna fortsätta.

JAG HAR FÖRSTÅELSE FÖR att människor reagerar när förändringar hotar deras närmiljö. Jag anser emellertid att kritiken ska vara saklig och nyanserad. Därför har jag bidragit till debatten kring skjutfältens miljöprövning. Jag tycker att det är bra att man sätter ramar kring sin verksamhet och jag är väl medveten om att det knappast kommer att bli tal om skjutningar 225 dagar per år, det finns det knappast tid och personal till. Men 225 dagar är ett tak, en övre gräns. Det är heller inte meningsfullt att dividera antalet skott med antalet dagar och därmed få ett mått på bullermängden. Enligt klassificeringar inom Försvarsmakten är "grovkalibrig ammunition" all ammunition som överstiger 20 mm. Man tänker lätt att grovkalibrigt bara är artilleriet, men det är också till exempel 20 mm övningsvapen till granatgeväret.

SLUTLIGEN VILL JAG påminna kritikerna om att det faktiskt är den verksamhet som pågår idag som miljöprövas, det är inte en verksamhet som ska komma. Jag kan bara konstatera att jag bott på skjutfältsgrensens i 15 år och att det numera bullrar betydligt mindre än när vi flyttade hit.

Om du behöver Porträtt, Körkort/Idbild eller en bild på Din bästa vän

Är du Välkommen
att höra av dig!

Pontonjärvägen 10, Ing-3 vid Elon
Tidsbokning 0921-13505

fotograf

**BLI
MEDLEM!**

***Hedens
byautveckling***

och se till att **HEDENBLADET**
kan leva vidare!
Vi behöver ditt stöd!

Tack alla ni företagare som stöder tidningen med era annonser. Vi behöver ert stöd och eftersom tidningen kostar ungefär 11.000:-/nr behöver vi ännu fler nya annonsörer.

Medlemsavgiften i Hedens byautvecklingsförening är 50:-/år för enskild och 100:-/år för familj. Bankgironummer: 5244-7802.

Hedens byautvecklingsförenings styrelse

Personlig tandvård i modern tandvårdsmiljö

Allmäntandvård och protetik inklusive implantatbehandling

- Helt digitaliserad Tandklinik med:
- Digital röntgen inklusive översikt och tomografi
- Implantat i samarbete med erfaren käkkirurg
- Maskinell rotbehandling
- Enkel och bekväm bedövning med "the Wand" – Trollspöet
- Tandblekning

Lättillgängligt mitt i centrala Boden, nära till parkeringsplatser.
Du hittar oss på Kungsgatan 26 B – mittemot Björken och gamla
Centralskolan

Behöver du hjälp med dina tänder, Ring oss på 0921-162 64

Välkommen till:

Tandläkarna Torbjörn Eriksson och Roger Sjölund
Tandhygienist Lena Bodén

Tor Lindström, Ragnar Nyström, Hans Söderström och Ulf Lindström har nyfiket borrar sig ned i bygdens historia.

I BEGYNNELSEN

TEXT MÅNICA BRÄNNSTRÖM OCH ANITA WIKSTRÖM **BILD** LENNART WIKSTRÖM

Förra seklet vaknade en idé om en historisk resa i vår bygd. En tanke om att samla stoff till en bok om vår bygd vaknade.

EN SLÄKTFORSKNINGSGRUPP bildades för att forska. Dessa gick senare över från släktforskning till att forska om bygden. Gruppen besökte Tingsrätten, Lantmäteriet, Norrbottensminne, Norrbottensmuseum, Forskarföreningen, Kommunarkivet, Församlingen och de intervjuade otaliga om byn kunniga personer. De har även besökt platser i bygden för att få en bild av hur det kan ha sett ut. Allt för att få fram så mycket fakta som möjligt för att få ned det till eftervärlden.

DET ÄR NYFIKENHET och lust att förstå som driver den här gruppen framåt och trots att gruppen blivit mindre under åren som gått så har det alltid funnits de som fortsatt. Det är många timmar dessa människor har lagt ner på att forska och undersöka

gammalt material för att få fram så mycket som möjligt. De berättar att det har varit en ren nöjesresa och att de har lärt sig mycket, inte minst om sig själva. Berthill Munkestam tror att forskning kommer med åldern man börjar vid en viss ålder se bakåt för det finns mer tid åt det hållet. Han säger att med den erfarenhet han har idag tycker han att man ska börja forska tidigt. Börjar man sent tappar man så mycket och många gamla hinner falla bort. Han nämner foton och säger att det kan ta bara två generationer innan namnen på de som finns med på fotot är bortglömda om man inte skriver vilka som är med på bilderna.

DET ÄR MÅNGA BYAR som har forskat och skrivit böcker om sin bygd och vi frågar varför intresset är så stort. Bertil svarar att man behöver veta sin historia för att förstå nutid men också för att förstå sin framtid. Man bör få en rot i tillvaron och kanske även känna igen sig. Han säger att det är viktigt med kulturhistoria och att

boken även kan användas som uppslagsverk. De andra i gruppen påpekar flera gånger att utan Bertil hade boken inte blivit verklighet. Bertil har lagt ner fem timmar om dagen, åtta månader i nio år och säger att idag kan han Heden. Tilläggas bör att Bertil själv inte är infödd Hedbo men det kanske måste vara någon utifrån för att se att det finns någonting unikt i vår bygd och vår historia, är man infödd blir man kanske hemmablind.

SÖKANDET EFTER STOFT började med frågan: "Har det hänt nå't i HEDEN". Det är också bokens titel. Gruppen insåg snabbt att det har det, så nästa fråga blev "var och när". Det är det gruppen försöker svara på i boken. Gårdarna blev en viktig del i boken men än viktigare blev folket. Gruppen startade sin resa i 1500-talet och har fångat in skattesmitare, soldater, handel, jakt och fiske. De nämner gruvbrytning och kyrkbyggnad på 1600-talet, 1700-talets militärorganisation, kyrkstugor, placering av

Berthill Munkestam menar att vi måste känna till vår historia för att kunna förstå vår egen nutid och framtid.

kyrkan, jordrannsaking och nybruk och det är då Hedensfors tar sin början. Det står om 1800-talets laga skifte, engelska kanalen, båttrafik och Hedens färjställe. Här kommer utvandringen in samt fattigvård och skola. På 1900-talet kom två världskrig in i bilden, skolan skrivs det en hel del om. Soldatjorden försvinner. 1900-talet slutar kring de olika bostadscentra som finns.

VI FRÅGADE OM gruppen hade hittat någonting som inte borde kommit till ytan

och fick svaret: "läs boken så får ni se" det gjorde då oss nyfikna. Boken speglar hur det var i byn under dessa århundraden men tar även upp olika personer och händelser så man kan ju föreställa sig att det blir en spännande läsning. För oss som bor i området kommer boken att bli en pärla och kan även vara en trevlig gåva till någon närstående som är intresserad av vår bygd.

BOKEN KOMMER att tryckas så fort gruppen har fått ihop pengar till den. Därför behöver de veta hur många

som är intresserade av att köpa den. För att anmäla sitt intresse kan man ta kontakt med Berthill Munkestam på telefonnummer 65445. Gruppen behöver även sponsorer så därför vänder vi oss till er företagare och vädjar om ett bidrag. Byalaget har skänkt 10.000 till projektet och utmanar företagen att göra det samma.

Hedens
byautvecklingsförenings
årsmöte

Hedgården
söndagen
den 18/4
kl.15.00

Vi bjuder på varmkorv

Hedens
byautveckling